

På den fröda sidan fanns det en fihare, som hette Gud-
mund Gudmundson. Han var född i: Basöbäck.

Han hade ören bara spätte- och försk-garn. Det var
ingen, som hade någon snara, förrän jag skaffade mig
en liden. Sedan bodde det en man, som hette Pål
Mathson. Även han hade sidena garn. Ett sådant
hade i allmänhet 20 bord per garn i djuplekl och
voro sexhufvud femnan långa. Det var spätta upp-
hängningen, som var så lång. Så stort var det i bröden.
Sedan fortsatte man att knyta detta till man
fick det 20 markor dyrt, om man räknar åt
tätarna till. Det voro de färdiga att ställa ut.
När man skulle tvätta, länplig plats, så var
det ingen, som hade någon bestämd plats, där
hen hade rätt att sätta snaragarn. Man fick
sammas om platsen. Man satte, där man kom
till. Sen, som kom först, satte först. Sedan finger

de andra satta vid sidan på ett stene eller mindre oroländ.

Sedan fanns det på högra sidan en man, som hette frö Magnusson. Han hade utom en stor båt en "småbåt". Den var halv "bord" på vardera sidan och tyngs för stång. Den drevs antingen med åra eller med segel. Var det god vind, hade man segel.

Den främre delen på båten kallades förslär och den bakre akterslär. Det fanns fyra segel. Så många hade man vanligen på denna båten. Det första seglet kallades stagficken. Detta gick på frän till masten, det andra storseglet och räckte på masten till den andre ändan. Det tredje benämndes toppsegel och satt ovanpå storseglet. Det fjärde kallades blysnaren. Detta gick på en bom, som man fröde ut till frän.

Man klistade upp stor-seglet genom en slida
eller tunn, som satt i själva toppen på
masten. I opp-seglet drog man upp på en stång, som
man samtidigt höjde upp. Masten brukar stå mitt
i båten, men inte i alla fall utan ibland något
närmare förs. Dess förhållande berodde på storleken av
båten, ungefär till ellivmetern i genomskärning. Från
stor-seglet gick ut en "sprödd" stake snett ned mot
masten. Den är vanligen ungefär åtta alnar (= 16
fot) hög. I opp-seglet är fäst vid en stång. Den
är tyngre fot hög, ungefär lika lång som
masten. I baken ändan sitter ett roder, som
man styr båten med. Detta är lika långt som
akterskären är i själva ändan, som detta ligger i.
Den mellersta delen kallas mitt-skepps. För att
kunna upp stor-seglet använda man ett fall,
som består av hampa. Det löper i en tunn

i stöveln eller rättare två. Man hänger upp stöveln i den ena
och toppsegl i den andra. Dessa trissor är försedda med
fridpyningar, i vilka fallen gå. Man har vidare ett
block för att hänga upp forken och ett för klyvaren. Detta
block är försett med en triss. Båda sitta i toppen på
masken något vid sidan av varandra. Blocken är av
trä, trissorna av gjutjärn eller av annan metall ex.
malmskrivar. Liknande tag finnes för toppsegl-klyvare
och fork. Blocken sitter i en stöpp. Man ställer på klyvare-
toppsegl och stöppstopp. Den går ilop i ändarna.
Trissan ligger inuti denna. I bjälken på båten
finnes en "nageltänk", som man sätter fast fallen
i, när man har hystat upp dem. Detta sker
med löpande krogar. Om det blir oväder och man
vill reva något segel (topp- eller klyvare-) så
behöver man bara spela i föllek, så är det
lös med detta.

Seglen frifärdiga ar bomallotyg, sådant användes
 man mycket en stul, som vanligen kallas nr 8.
 Detta är medelmåttigt fint. Man har även en
 stul, som kallas nr 10. Detta räknas till efter
 lätts stul. Varje duk är en alm = 24 tum. Det
 finns några, som frifärdiga sina segel själv men
 vanligen har segelmakare, som syr dem. Men dräger
 Andus fruston var mycket i att göra segel. Eljest
 beställde man dem i Malmö hos Spöbergs.
 För att sy dem använde man en segelnål.
 Den är lika stor som en vanlig stoppnål. Men
 det finns en viss skillnad där, att ögat på nålen
 är mycket grovt. Man måste göra denna
 särskilt stark. Slutsarna satte man ihop genom
 att lägga en snär, som var en decimeter bred ovan-
 på den andre biten. Ett storsegel är sålunda
 sammanfogat av sju eller åtta dukar.

Skanten på storseglet var ett tag, som quite runt om
Norden allmänt kallades lik. Det var ej tvärsnitt
tydligt. Det hänger på masten med liksom. Skärmed
avses hlenare tag än de andra, som sitta runt om.
Dessa är placerade på tre sidor av storseglet. På
toppsseglet finns lik på två sidor. Detta sitter för
och aften. På klyvareseglet sitter lik även endast
på två sidor nämligen på fram- och baksidan och
dessa äro i förhållande med focken. Man öfver
på masten segels förlägenheten liksom. Man
öfver detta med hjälper av fallen. Man får ställa
seglen efter vinden. När det motvind och man
måste klyvra, så får man gå på sidan på
vinden. Sågar får man låta vinden fylla ut seglen.
Skall väre vända, så får man flytta seglen till
den andra sidan. Man får lägga ordet i så
berättligt. Om det är stark vind, så får man

sara seglen. Klängarna bli del ett rer (= en aln.)
 kortare. På seglet finnes små hakar, med viss hjälp
 man knyter ihop det undertill. Sedan får man
 ned del på masten och då blir segllyftan, som skall
 utsträckt för vinden mindre. Om vinden ökar, minskar
 seglet ytterligare ett rer. När man vänder vinden,
 så är seglen slappa och då hållas det,
 att man seglar för förlig vind. Man kan aldrig
 segla rakt emot vinden. Man måste alltid
 lägga båten lite på "luta". Det är därför man
 måste kryssa. När man tar ned seglet full-
 ständigt, så måste man lossa på fallit. Detta
 hållas vanligen, att man stryker seglet. Det är
 nödvändigt att göra, när det blott en hand
 stann. När man kryssar, så seglar man bidevind.
 Klämed menas, att man söker komma vinden
 så nära som möjligt. Att bärga seglen är delstamma

som att styga ned seglen. Har man alla fyra seglen
 uppe, så stygar man alltid ned klyvarens
 först. Har man god vind, så kan man sticha
 på storskeeten, så att den inte slår så fränd
 Om detta kallas att släcka skeeten. Man kan släcka
 alla skotar på seglen med undan tag av toppseglet,
 då del ju alltid följer med storseglet, då detta
 revas. Att ^{svida} bruka seglen är deffouma som att reva
 dem. Loraal kallas den sida, som seglen ej slå i. Den
 motsatta sidan kallas lä. Skjybord är den vänstra,
 labord den högra sidan. Seglare, som motas, slå
 alltid på labords om varandra. Man manövrerar
 ett segel, då man antingen vill skota eller fyra eller
 släcka det. Med dult brädevind menas, att
 man går så nära vinden som möjligt.
 Ett fartgys fark beor på vinden. Detta kan
 knappast gå mer än sex - åtta kassor i timmen.

En kung avses vara lita med en fräddingsvåg
eller en sjömil, som motoriserat 1, 2 brusk mil.
Mil finnes ej på sjön utan där har man besökt i
Nattel. Endan på båtens litar och del kommer
en annan och seglar på mig, så får han betala
ersättning. Låt mig fri den rade, som jag kan
fuktlydas.

Vid kollision mellan båtar, skall först ogys
sjöfideklaring.

De riktigt små båtarna ha endast brösegel.
Vanligen steg- och storsegel. Med kutterar ses
o. h. l. båtar.

Jag hade en båt, som hette Nallmyrian. Den hade
fyra segel. På denna fanns både segel och åror.
Det var fridigt att skaffa sig maskiner (motorer)
att driva fartyget fram med, då frihet var
så obetydligt. Man hade åren liggande

i båtens ena sida. Om det var fullständigt vind-
stilla, så var det möjligt att komma fram med
seglen på, varför man måste resa dem och
sätta åren i båten och so seg fram.

Den smalare delen kallas ära och den bredare
årblad. Spärra åren sättes i en klyha av
jörn, som sitter i båtens överta bord. Spärren kallas mundhåll.
De stora båtarna kallas fjärbåtar. De äro
mycket stora. De äro ungefär 24 fot långa
och 8 fot breda. På dessa användes man
oftast endast fyra segel men ibland har man
flera ända till fem och sex. På mest till
hade jag en båt, som först hade två segel.
där framme (stag-stor, klypare, topp-). På denna
fanns en "flojngip" som satt mitt på toppsegel-
stängeln och gick ner till klivarbomsändan. Och
det hette var en "åra", ett litet storsegel med

en klän, som stod akterut om storseglet. Jag var
den allra förste, som satte en fotgevinst på 10 klän.
i aktern på min båt. Den kostade mig 15.000 kronor. Med
derena kunde jag ge mig ut på långfärder. Jag
seglade sålunda till Anholm, som är en liten ö (danska)
ute i Kattegatt, där man brukar att fiska rödspärrar.
Man brukade emellertid ej fiska vid själva ön utan man
lade sig alltid så långt ute, att man befarar
sig utanför Skanmarks fiskegräns. Man reste ej dit
ensam utan man samlades en hel mängd fiskare
och seglade dit. Dessa kommo ihop från Barselbäck
här utan ären från Råå, Bortakusten och andra
fiskeläger. Man reste dit i april, maj och
stannade där över hela sommaren till från augusti-
september månad. Den väl jag hade var en ståtlig man
På denna färdes två master och dessa voro lika
lätta. Men näja så färdas ej. Det duger ej på

en fiskebåt. Sen blev dårand att manövrera.
Jag köllade den Flanner Fiske. Sen var körb i
slammark. Gålen båten körtade 3000 kmor och
moten 5000. Sena var en braude avandemotor.
Sen var de första motoren, som fyllnades på
dena tid. Men de var så starka och lättgående, som
de danska. Så jag fäte led påd slushemingsbåtshopet
i Malmö för att köpa motor med, så förbjöd den,
att jag köpte den danska. Det var en danske
båt, som var färdigbyggad till Skåne. Jag använde
den, som den var men satte motor i. De andra fiskebåtar,
som var med vid Anholm, hade mindre båtar
än min. Det var ingen mer än jag, som kom från
Bamby, som deltog i fiske på denna tid.
De fiskebåtar vi satte ut var så kallade vador.
Det var stora fiskebåtar. Maskinerna var mycket
stora i den. Mellanrummen mellan dem var nära

ett par decimeter. Uros längd var nära 20 fanner.
Man hade på fältnaens öremsida "flå" (flår) som
sänks aurande man blg. Själva fältnaena voro av
hampa. Man dröde derutom grova linor, som
man satte fast vid varje äm på raden. Uroa voro
2:a 50 fanner långa. Man hade tre eller fyra
linor på varje äm. Antalet burde på hur lång
armen var. Så tråk vi satt ut dem (näten), skulle
vi tröva in dem med maskinen, som fanns på
båten. Det stod en vissel där. På denna satt
en snick, på vilken linan skulle löpa in och ut.
Själva linan var av hampa. På vardera sidan
av visseln stod en man, som hade tub uppsatt att
håla in linan. Hade man denna fast vid en
mör, så drog emellertid denna in den. När
vi satte med nätet, så skulle man sätta dem
på djup, att de sköto utmed botten.

Stela vaden lilnade, när man satte ut den, en säch,
 i vilken flunderna skulle gå in. Den kallades även
 "kallr". Man kunde även lilna den vid en mesa,
 men den hade inte några bågvar. Den var även bunden
 som en säck. När den skulle läggas ut den på något
 ställe, då lade man sig för ankar. Utan den stora
 båten hade man en roddbåt, som man använde
 för att sätta ut vaden med. Den stora båten an-
 vändes som fästpunkt för näbb, då ingen att man
 satte fast en änden i denna. Man steg alltså på
 den lilla båten, tog om bord vaden och lade ut den,
 allt efter man färdades genom vattnet, i en halvökad tid
 att andra änden kunde nå till den stora båten.
 Den gick omedelbart till botten. På det ställe,
 där man lade ut den, var det mycket djupt.
 Det kunde vara en tjugo famnar. Så fort
 vi hade lagt ut den, då var det fullt att hala in

den igen med vridbark eller maskinen (motoren). Man halade
alltid in nätet från botten till toppen, för man lagade det.
Fanns det tre linor, så stekte det 1500 fiskar på
botten. Fanns det då någon fisk, så kom den i
nätet. Utom rödspinnor kunde man även få
torsk, nr. s.k. "karkattor". Till förmiddagen eller kvällen
klara dessa senare en gädda men huruvida
den samma utseende som en katt med mörk
nr. alltså på. Dessa tog vi oss ej om att ta
vara på utan vi kastade ut dem igen. Den gång
thulle vi prova på dessa, varför vi tog och kaste
någon men de smakade vederbörligt, liksom "fisk".
Sedan begynte vi ej om att koka några fiskar.
Men förhållanden tog vi vara på. Den var
mycket stor. Men då vi ju tog den om sommaren,
då den inte användes till mat så mycket. Den
avskaffas ju inte så god vid denna tid. Kläfsen var den

mycket då att sälja eller den gick inte i handeln. Någon
vidare försäljning blev det ju ej.

Några rätskilda händelser har jag ej berättat mig, då
det inträffat någon olycka. Endast en gång kommer jag
ihåg, det enhäffade en sådan. Bland dem, som deltog:
firskel, var även många "Bostadslustare". Den var
den var vid ett tillfälle ute en roddbåt och då
gick han påbörsligt en brad spår över den lilla båt och
denne slog om och han kom i vattnet och dunnade.
Det var en sådan båt, som vanligen brukar placeras
över däckel. Man hade talgar, som man tog isden
med. Till en böja märkte man det ej men då
man såg båten med kölen i vädret så förstod
man att en olycka enhäffat. Man orkte mycket
efter honom men man kunde påhitta honom. Han
var frivillig.

På de vanliga firskelbåtarna finnes endast en

mark. På denna ställe storspel, ibland har man även
töppspel och slagverk.

På de östra sidan bodde även en man, som hette Ola
Vickman. Han hade torrk, flundre och seibagaen. Han hade
"flä" på "tälmaras" övertida och stelar på under (nedre)
sidan. Vidare bodde det intill denne en man, vars
namn var Peter Persson. Denne levde fortfarande. Han
hade även garn.

Seroton fiskade man åt om torrk på kott. Man an-
vände långa linor, på vilkas tassar kroken var
fästade. Avståndet mellan varje var c:a två alnar.
Om man 100 kroken på varje linan. Vanligen hade
varje fiskare fem sådana linor med 1000 kroken.
Som bete användes "ick" eller riddabitar. Man
tog "ick" med en relikar, som gick om kott med
utmed den gamla botten ibland "kludder-fängen".
En relikar var ungefär två fot bred från över

brägen, på vilkenes kant näst hängde ned. Den liknade ju
en påse med spetsig botten. Den var gjord av hampgarn
och maskorna voro mycket små. Man kunde räkna
till 40 "knutar" på en aln, vilket visade maskornas stor-
lek, då man måste slå en knut för varje maska.
Sillen skars i småbitar och sattes på kokarna. På
dessa launs ett "hållsken". Satta det i spetsen på kroken
och hade till syfte att hålla sillen kvar, så den
kommit på kroken. Hela "isken" eller sillen trängdes
på kroken, därigenom, att man stöck den tvärs-
igenom. I Kåad hade man i tillgång till sådant
utan man använde i stället långa maskor, som
allmänt kallades spömmar. Dessa liknade
maskarna till utseende. De voro lilla långa som
dessa, ungefär en till två men hade en annan
färg. De voro alldeles mörkbruna. Man tog den
i spinn och därfor hade de väl fått namnet spö-

ommar. Dessa kirkor lades ned på fem eller sex
alnas djup, men ibland kunde man lägga
på grundare vatten, på en eller tre ^{fem} alnas djup,
så att vattuet nådde och jämt nådde oss till knäna.
Dessa placerades på botten inte i en rak linje
utan i sådant för att fisken skulle lättare nappa
på kroken. På dessa tog man mest torsk och
äls men en del var riktigt lyckligt kunde
del få andra, att man även fick en ormar
gädda. Dessa håller emellertid mestadels till
i sjöströmmen och speciellt i mynningsarna på
åarna.

— Särskilt intressant är även, att när en mynnare
där i krog seglen på sin mölla, så hållas detta att
trilla dem. —

Spela örskarten på båten kallas läsing. Man manövrerar
den genom att lova, riktel betyda, att man

för resprisenen i lå eller genom att ^{få} låna, nämnd menas
att man får den i lånt.

Gjefägen pitta mitt på seglet och gå på skolkörnen
till maten. Nämnd avses ett fä, som går på båden
idrott av maten upp till "sprödd-löddran" eller
och har på maten, vari "sprödd"-ställen är förtad.

Med tuchling menas allt, som har till seglen etc.
dubb, fä o. s. v.

Man skiljer på olika sätt mellan fätyg. Man talar
således om store och mindre och inom de store har
vidan flera delningsqvarer. De byggas i många fall
på olika sätt. På min lät, som jag själv gjorde,
läggs plankorna så ordnade, att den öfriga går
en tum över den nedersta och så hela vägen upp
till kanten. Man kallar detta, att de äro byggda
på "län". Nämnd avses ej något annat än att
den är länbyggd. Så bygges nästan de flesta

småbåtar. På större båtar ex. fiskefartyg finnes en annan anordning. Här lägges plankorna med kanterna mot varandra och detta kallas kvarell och båten är "kvarell"byggd. Om en båt är byggd på så sätt, så ligga plankorna diagonallt i förhållande till varandra.

Man skiljer vidare mellan däckade och o-däckade segelbåtar. Någon skillnad med hänsyn till masternas antal finnes ej utan man kan ha en eller flera masten på båda typerna. Båda typerna är, alltså båten är däckad, så får man icke in så mycket vatten inom bords utan del svinner ut igen. På båten o-däckad, så kommer all vatten in i båten och därför måste man ösa ut det med ett "öre-kar". Detta liknar en skuffel ungefär.

Man uppdelar dem även efter sin rikt. Ex. byggd.

Med sig avses vad som sitter över bord, både mast och tårn
och allh, som hi full detta. Slätseggal kallas en båt, som
saknar sin på masterna. Man talar ibland om en vät eller
eller seggal båt.

Man skiljer även på den sista släpats konstruktion etc.
kanot. Den användes endast för lastbåt. Det är en liten
lätt huldäskad båt, avsedd endast för en person som paddlas
med åror. Den byggs av segelduk på ribbdomme och är till
samt spetsig i båda ändar. Man har numera även sålt
segel padderna. Man har vilande olika typer, vanl. paddel-
kanoter, som paddlas med åror och endast undantagsvis med
segel samt segelkanoter, som är anpassade för segling
de för en vanlig mindre, de större större.

En annan indelning är för vilhet syfte de är av-
sedda. Någon användes för speciell ändamål och lev-
nadsfartyg. Den är mycket starkt byggd
samt har sådan form, att den har förmåga att

taga sig från den snål rädslan än än. För att undvika
att den, om en brottsgrupp skulle slå ut den, vara
sittsamt till tillgivenheten, har man gjort den
mycket bredare på mitten, samt följt den med
höjda skroar, tung last och samt mynniga luftflöden.
Den är derför "jätteslände", varmed menas,
att vattnet, om man är i båten kan se ut till
genom haken på sidorna på båten. De framdrivas med
segl, på senare tid utgått mot motorer.

Båten är i allmänhet användas som trans-
portfartyg eller som fiskerbåtar. Dessa kunna ju vara
stora eller mindre. Redan följt är nämligen, att man
skiljer mellan "småbåtar" och stora båtar. Dessa
framdrivas antingen med segel eller med ångkraft.

En annan delningsgrund är från vilken trakt
jätteslände här stannar. Man talar sålunda
om baltiska och om nordlandst. Den följande

har fått sitt namn därefter att dessa hundsåhligen
bedrägas i Blekinge. Själva Typen stiger sig där
på andra regelbåten, att den är mycket bredare
i aktern. Dess bredd där är c:a $2\frac{1}{2}$ aln. Men
utomärkes den där, alla stävorna är mycket
långa en på en vanlig båt, speciell för ställen, som
är mycket djupa och tunn. Stölen är djupa och tunn och
roddet är ganska stort. Den blir därefter en god last-
båt samt mynnar även med obetydligt last och överlägs
lätt att manövrera. Byggen på båtar eller anfa-
del bord kan variera mycket. Man har båtar
från fem bord i änden till två bord på varje sida.
Vanligen finnes på dekket en mask med stor segel
och jock. På dekket sitta bräderna så, att den ovanta
går ett fem över kanten på dekket nedåt. Men är
vad man kallar hinkbyggd.

Man indelar även båtarna efter mastens antal. Och

4265

fleras på färderna med en maskin med flera. Vill de föra
 sina fiskebåtar och mindre slutor. Det är naturligtvis
 mindre fartyg, som användas för transport. Hittills har
 sådana som luftkraftsfartyg för användas som luftseglare.

På de senare har även följande en mindre maskin till i
 skutan. På denna sättas då ett segel, vanligen ett stort segel.

Blond den, som har flera maskiner 2-5, eventuellt sex eller
 mer, så är vissa olika typer av de har så på en
 eller två maskiner, under det andra, sådana sådana.

Vill den, som har två maskiner och så på bågen, så kan
 ex. bågen. Den andra och så är en för eller
 aktermaskinen är stormaskin. En för-maskin är stormaskin
 och det finns så på denna halva båten för galleas.
 Aktermaskinen är då mindre. På den satta förs över
 maskinen. Det segel, som den har, kallas såsegel. Så
 aktermaskinen stormaskin och det finns så endast på
 för-maskinen (pänne), så kallas den skotare. Så kallas

84.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

rad på halss den ständmare. Buggen är lätt igenkännlig,
då den har ett stort gaffelsegel, som sitter på aktermasten.
Skelet har två eller tre rad på stormasten. Den bakre
masten är lägre än den främre och halss mesan-
mast. Med skinnare menas en båt, vars förkormäst är
delad i två delar. Den har utan stag segel även lättare
ridsegel och toppsegel.

Jag har i mina yngre år varit vid Möen och fiskat. Där
fiskade man sill. För detta använde man sillgarnen.
Silla är lite som de öfriga garnen. Överhanten på
dessa har man fläit eller fläit, som de också kallas. Silla
tycks att hålla garnet upprätt i vattnet. Underhanten
hade man små stenar. Silla sattes i kankar i nätet.
Arbändel mellan dem var en fann. Markorna i nätet
var en fann mellan varje kank. Vi kalla dem ej
för knutar utan för "simmar". Dessa är det samma som

håll eller tätmen. Sillen är bundna av sex händel bomulls-
garn. Man trinar såhunda först ihop sex händes till
ett och sedan snör dessa samman till en. Själva
nätet hade en längd av fyrtio famnar. Varje
fiskeare hade med sig tolv sådana garn på
båten. När man nu kastar ut garnet, kastas man
ihop detta. När man skulle följa söl, måste
ge sig i väg först i september till Möen. Sillen är ju
en mycket myckfull fisk och går ju än det ut än
då. Ibland håller den sig nära kusten och ibland går
den långt ut till havs.

Om på Basetäck kan de fiskeare från Raa,
Borstakusten och Vikkingsåm de fiskeare.

Alla hade garn av samma beskaffenhet samt
även enastående fiskebåtar. För att ta sillen så
lade man ut nätet på krallen på dypt vatten,
ungefär närm till efter det solen gått ned.

Andarna till gärdet voro fastade vid frän på
båten. Man lade dem med ett halvtick om
en päle eller stolt. Med halvtick menas, att man
slut libben en pännensara om något. Dessa fing-
redan ligga ute hela natten eller som man säger,
stoda över hela natten. När det var morgon, drog
man upp dem. Man lade in dem med händerna.
Då kunde man få en stor tygg, ibland till och
med femtio valar. Detta var det högsta man
kunde få. För mig hände det sig en gång, att
jag fick en gång, då jag villade nästa, femtio
valar. Den sill, som vi tog, var egentligen inte
Östergöttil, som är liten utan denna var mycket
stor sill, som kom genom Bälten och gick ut
vid Mön. Dessa fiskare frörha att häarna
var sällan god men det gick g v utan
man lade ut näten, där man trodde, att

Sillen faars. Den går på i stora stam. Den kan vara
många fjög i ett fädan. Sillen lever i Örgen av
ohörs. Den är den mycket tjock och fet och god.
Lehtiden är emellertid ej lång. Redan i slutet på
månaden kan den sällsk och är den mycket
tunnare och mindre värbarende.

För att hindra gännen att rötta så fort, så
brakar man koka dem i björkbar. Men lade
barken i en stor gryta och koka ut den riktigt
ordentligt. Sedan lade man vatten i grytan. I denna lade
man näten, ett i pända. Varje nät skulle koka en komst.
Något annat medel för att baka näten hade man ej. -
Sillen lever mest, den är i stämig botten. Den släpper
samma på stenen. Den är inte så värd stor, den kan
vara flera centimeter lång och lite mer. När vi fått
upp den i botten, så seglade vi till nägon hamn för att
avryta den. Vanligen tog man till Rödöps hamn i

Man märk. Det såldes namn den var fick en krona för valen. Någon
gång, då vi fått en femtio valen, så seglade vi till Malmö
och sålde själva sällen. Det fick vi däremot ändå till
2,50 kr. för valen. Men sällen, som vi sålde var oöfverflödiga, men
vartefter blev vi med oss la funna, där vi la mer säll, som
vi själva sålde. Sällen kommer periodiskt, vintern är
goda, andra dåliga, åter andra finna del ingenting.
På den tiden fanns säll inte på något ställe, utan man
måste fara till Malmö för att få den. Det man
seglade till Malmö var det oftast dåligt väder. Det brukade
vi alltid hörsammanas höga. Men är vi mycket
samma att gå ut med. Det var den alla vänta tiden man
fick ligga ute. Men det var en hufvud unda stöm, så
gick sällen till in i gännen, medan dessa dessa fram
men om det var dödsvatten, så kom vi gännen
ingen stans utan stannade på damens plats, vilket
var olämpligt.

Det står på vittnet, man bestämme ibland vatten-
 rättan i en djupet till bottn, hallas lodning. Detta
 förklaras dels i vatten djupet bytte till dels i ena proble-
 tisk för att utmärka här nära land man är. Detta
 gör man speciellt, då det är mörkt eller då förhå-
 raden. Detta är en lodning för utmärkande av
 fartyget hurs. Så det är dimmigt (därigen) vatten,
 så det för varit att se, när man märker sig land
 och bestämma, hur långa gård. För utmärkande av djupet
 och som hjälp vid styningen av vatten man sig då av
 ett bandlod, då djupet är eniga eljör med (or) ett
 djuplopp. Detta består av sex tunn lång flytkamp,
 fem i höjd eller lågelformad. Den är spetsig vana
 ändan. I denna hade man bonat ett hål och i
 detta hade man stuckit in lodlinan. Den väger en
 tre eller fyra kg. Själva linan, som var av hampa, hade
 en längd på 25 famnar. Den hade stuckit in

En ända i denna på var femte famn. Ett märke
är att på varje tag finnes tre kardeller (kardelar)
- egentligen ett tag, som är arbetet för upp- och nedtagandet
är underifrån - och det var en av dessa man öppnade.

Man stack en trasa in i denna. Sådana märken finnes
allred på linan, i hela dess sträckning och avläsning
på dem, kunde man hastigh. få reda på djupet.
För att under fast. erhålla rätt djups förhållande en
vis vana. Man har ibland därpå märkta lodare.
Den, som skall loda, bör stå så långt för-ut som
möjligt. Han har några stänger av linan i handen
och med den andra fattar han tag i lodet eller
linan. I förre fallet kastar han genom en trängande
ställe med armen lodet så långt för-ut som möjligt
samt hjälper efter eller för hem linan, så att den
blir sträckt upp och ned, så den eller lodet
gripit till botten. När detta avläses man och

hos hem lodeh så många kassar, som de gick
ut, innan den spienlik stak botten, på djupet var
det. Det är denna lodning man använde för
att veta denna eller tyckas erhålla hastigheten om
"Landhänning".

Med logg döres ett utskyr, med var hjälps man
bestämmer ett fastsatts fack genom vatten. När man
loggare eller batar ut logglinan i havet, så
är dyftel hämed, att de har fort slutet gar. Här-
efter räknas man ut, när man kan vara framme
på den bestämda platsen, under förutsett tid att
samman fack hålls hela tiden. Som logg
använde vi en ^{the} fyrkantig träkt, i vilken logglinan
var fäst i. Den var stor som min hand, ungefär
fem tum på varje håll. Den var flat på båda
sidor och låg bred. I denna var fäst en logglinan,
som var 25 famnar lång. Den var gjord av

Hm!

kampa. I loggen ^{var} fiske nägot Hg. den medre kanten. Den
 såg ut ungefär så här . Den var rund bital i öre delen
 medan den medre var halvcirkel formad. I loggen = tråkten
 fanns tre linor, genom det övresta qila leien. De båda övriga
 genomtrådades ut vatten. Vatten kallades ut skeddän. På
 logglinen hade man strukt in trors eller rättare
 små ledarsammar i hundellen på var flanta sammar. När
 man nu skulle logga, påsläpps man ut leien och
 så många knutar, som det gick åt, utvinsde, 'men
 många knop fastgyl gör. Man hade en enklare
 metod för bestämmande av farten. Man kastade i
 från från på ^{båten} en tråbit och så följde man efter den,
 tills den kom. ahtern. Men visste på förhand, hur
 lång båten var. Sedan drog man en block och så efter,
 hur lång tid (många minuter) det tog för tråbiten
 att komma från från till ahtern. Sedan räknade man
 efter hur lång tid det behöves för att färdas en

spömb. Detta var enklare, då man vände hur många
ting alla folk del gick på en snib.

På ömse fiskefartyg hade man utskildade redskap. Man
kunde voreligen en bekant skiva, i vars ena häl logg-
linan var fast. I de båda andra hälarna, vid ändarna, var
driften, fanns två regostumpar, som äro fastade i öglan
på en härpunkt, som inrikes i en vid logglinan fastad
hufva är till. Linans fjärrsta del kallas frilopare och var
lika lång som hälarna. I medel parten på skeddarna fanns ett
blyband, för att den skall stå sig lodrätt i vattnet.
På linan har man särskilda märken och på detta
uppsattes linan i viss längd. Vid varje sådan planes
ändarna med fluskulor, berende på antalet längder.
Den upphängas ibland på en träkulle. Logglare utgöres
är ett vanligt tungglas, som rinner vanligen ¹⁵ 30 sekunder.
Den förs användes vid ringa fiske, den kanare vid
stark.

Gåta loggningen tillgärd tillunda, att man sticker in
 sprinten i skudden i sinu lyfra. Sedan ställer man sig i
 aktum i li med nallen upplyftad öfver kunden. Men, som
 göt loggningen, upphämnar några bukter av linan i hunden
 och utkastar den återut jämt skudden. Den tredje
 Men håller i loggglaset och mörkade det vid ordet "tun",
 då följare-närlig passerar selungen. Då glaset mörkade
 ut, ropar den, som håller det, "stopp", värid den loggare,
 stoppar linan genom att göra ett lyck i denna. Då värid
 lyder sprinten en lyfra och skudden lagges sig på botten.
 Sedan man observerat det utlyfna karpantalek, halas
 linan in.

Den stopplogg ser ut på samma sätt som en vanlig
 logg. Men har en skudden men den var mycket
 större än den vanliga. Den hade en längd av 10
 tum på varje sida. På större fartyg hade man ju
 proportionsvis större skuddor. Gåta loggarna var

detta dag som varlyft nämligen 25 januari. Denna dag
utg. hela tiden, under det fattigjel seglade. Men hade
vaderna på större lastbutor. Men man kunde ej an-
vända de i hänga färvatten. Motte man någon
segla, som man måste vika för, så fick man
chala upp den.

Med träd över ett nät, som består av två små
armar och en keel. Det liknar en snick dukt och
hållet och är sex fanns. läng. Sjåttor fäcker
skallen och stul. På denna kanten finnes ena
täl. Men på armarna och mot stuten finnes
vaderna, som består av gora linor. I kanten på
dessa på armarna sitter två stakar framför, en på
varje arm. Dessa gå lodrätt ned från över till
underkant. Men i under änden på varje stak är
fäst en stor sten. Tälarna är gora linor, som
utgöres av två bräde bomullsgarn. De är ej fästade

med flå i öre hanten eller stenas i underhanten. —
 Mellan stuten och sel i ammar gå dessa linor. De äro
 fem eller sex famnar långa. I slutet på varje äro finnas
 en stor länna, liknande en flak skiva. Den är två alnar
 lång och bred och försett med två järn yglor, i vilka
 linorna full näst är fastade. Sedan finnas linor som
 gå på dessa full från på båten, den de äro fastsatte.
 Men kastar ut trawlen från aluten på båten. Först
 kommer stuten i vatten, sedan linorna med lännaerna.
 Något särde behöves ty deras tyngd medför, att
 den ej kan tänkligt hystig. Skriker med dessa
 är de om att hålla vaden upprätt i vatten.
 Men användes vaden, då båten går framåt. Men
 det behöves rätt god fart för att hålla lännaerna
 åt höls. Men på grund omhändert på dessa
 i vatten kan man ej gå mer än tre knopo
 full. De äro också tunga att stapa på. Men

lade ut gämen på 17 fannas djup och så långa
måste åtminstone linorna vara, som gick på lönnarna
till biter. Men var dubbla, en linä gick till varje
lönn men de löpte till en mans ungefär en 15
fannas på lönnarna. När man stapal den
efter tiden fannone, tog man upp den och störde den
om det fanns närmast i, och sedan lade man
ut den igen. Man samlade mest rödspättor i
vadaerna. Bland kunde man få en och annan
piggrar, det var både vit och svart om utlösen
man fiskade med trawl.

Piggraren är flak på öre- och undersidan, liksom en
spätta. Dessutom har den ett taggar på öresidan på
huden. Den är ganska stor, då man fångar den.
Vanligen är den på en fem- sex kg. men mindre
har bland även få. Den har en mycket fin, god
smak.

Man fick även stenkäten i gårnen i Århus. Den liknade
en "skrad-pugga = padda" på marken till utseendet. Den var
alltid mycket full men dess kött smakade mycket gott.
Man kunde laga en ganska god buljong på köttet. Om
man skulle tillaga den, fick man ta den, som fångats
tidigt på våren eller sommaren. Den var då mycket slankare
och köttet. Sedan på efterkörden, då de hade uttömt
blev de smaga och slaskiga.

En och annan gång kunde man även få en
hjelpstund i sina nät. Den kommer från Nordgrön.
Det är mycket stor fisk. Den väger c:a 10-12 kg.
och ännu mera i bland.

Man kunde även få rockor. Dessa fick komma mest
ut i Lättegatt. Det är en fisk, som ser mycket
konstig ut. På bakkdelen av kroppen har den litet
bra långa spjäl. Fisk man en sadel, så var det
ingen, som ville ha den. Den smakar ej så vukt

Ma, känd som man var myckel kruten på jult.
 Vifling tar man mest på verk. Den var annan
 kan man få i sitt nät men det är "saischelt". Men
 hade ett snord, ^(en ståt på) som gick föränd egenan en blyklump,
 som är ca tre tum lång. Den behöver g vara så lång
 men vi brukade ha den så. Spärra ställdes libnare en
 hvarstån ex på en väj, som hänger på meddel. I båda
 ändarna på dessa är fastade två alskor, en
 på varje arm, som är inbuckade i verkarnas öglor.
 Toppen på blyklumpen spänns en ögla. I denna är snöret
 anslut. Som ofta på alskor användes man ibland en
 bit flöth eller en billabäl eller annan mätet på en mussla.
 När man fiskade på lade man båten till ankare och
 sedan kastade man ut snöret med verkarna. Ibland var
 man ända till fyra man i båten. En stod (satt) i främ, en annan
 i aktern, de andra två på mitten på vardera sidan.
 Verkarna spöke omedelbart till botten genom blyklumpen

tyngd. Man fick sitta och ha i snål. För att få napp
måste man hela till sig detta så mycket, att karkarna
står lite över botten. Man körde i fingrarna, när någon
fick napp på karkarna. Det var att omedelbart hålla upp
snål, eventuellt ta fisker av kroken om sedan drägs ut
dessa ej. Man tog viltbajer om dagen. Man började
om morgonen och fortsatte efter middag till kvällen.
Det var inte så lätt mycket fick man på karkarna.
Men ibland om man hade lycka med sig, kunde man
på vandra ett par fjor. Den förklarar ej i så stora
stäm om till. Den är mycket liten, varför den är bra
att fånga i torrlugan. Det måste man bända en så-
vild sorts garn för detta. Det man får så lite fast, så
lämnar det sig att göra detta. Det blev för dyrbart.
Man fiskade vilt lång på 10-13 fannas djup.
Metspår kan man ej använda, då detta endast
är lampst, då karkarna skall ligga utmed botten. De

snören man skulle ha, måste vara en 20 famnar.

Korttält har vi också haft. Detta dag ut som en snö. I den nedersta kanten satt blykulor, som användes till snö. Färd kulorna utgjorde linor, som var fästade i ett par av boken, som var rörlig i sidan. Själva nätet var knutet som en kug, som även den var gjord av boken. Detta var tre alnar högt. Hela kuben var 10 alnar och på denna fanns 20 kulor, så att blev en halv aln mellan varje kula. Själva kanten, som kulorna satt på, var gjord av champagne. För att banta linan frickas det en viss vana eller användande av knip. När man fästade nätet, höll man en hand i kanten på själva nätet och den andra i linan, som var fäst vid hornet. Man skulle säga en snö och sedan skulle man ut knoppen och samtidigt gjordes cirkelsnöt. All väster om samtidigt slängde man ut nätet med användande av all sin kraft. När kom sådana att banta linan

i båg. Det var vänster hand, som man arbetade med, medan den högra höll fast i linan eller ännu bättre linan drog draget runt axeln, varigenom båda kunde gripa i nätet.

Man använde katrik särskilt då det gick stora stäm-
an. Nätet föll ned över fisken och den fångades liksom
i en säck, när man drog i linan, varigenom bukraden drog
samma. Man fick särskilt aborre och mört i en detta.

Man kastade ut dem på efterkorten, så tog man aborre.
På väien brukar mörtarna komma ut i ån för att leka.

Man lade sinast vid stämarna i skandvatten. Så tog man
der lätt i oxten. Detta var i april månad. Sedan
på sommaren vänder den åter och mörtarna kommer åter
på efterkorten in i ån då, då vattnet blev fast sall
i Östersjön. Så brukade den komma i stora stäm-
or då fångade man der i nät. Den är bäst
under lektiden, sedan blir den mjuk och torr.

Även på väien leker abborren och då kunde man se

ta der. Den läggs sin arm på strandkastarna i
vatten. Man kan ibland se hela krausar med
arm, som solen skulle klacka ut.

När man kastat ut nätet, så drog man in det
med detsamma. På så sätt kunde man förbitta
att kasta ut nätet, till man steg upp hela
fiummel. Ibland kunde man få lassor med
fisk i ett enda drag. Trisel på fisk var mycket
lägt på den tiden. Man kunde få en hel knippa
mört, som är detsamma som 10-12 stycken för 25 öre.

Älskade, när man matte upp fisk ex. abone, så
tog man reda på hur många skålpund den
väjde och därefter fick man betall. Det egendom-
liga med abonen är att den går i sten, när
den kommer in och skall delas men sedan
den utlekt, skiljer den sig af. Morten
däremot går i sten hela tiden. Nätet var

gjord av hvi (hampa) eller gjort linnevägar. Linorna
voro mörkgröna. Man impregnerade ej nålarna
på något sätt för att skydda det mot rötta
uten när man använde det så mycket man
kulle, fick det ligga på land och torke.
Nålen hade metajärn. Den var med smedpostare
eller "feskpostare". Den utgjordes av långt huggen,
som man kan se av pilstråket. Vid denna var
fäst en ring med hult i. Den var vanligen smä
ålrokar man hade. Som bete använde man
en bit bött eller fläsk, mask eller i vissa mätel
av någon mussla. Man drog borsten tvärs igenom
betet. Den som använde fick slå borsten med betet,
men de flesta gånger bara och nafsade på
 borsten. Som föde hade man fläskkorv, som
linan var dragen igenom. Sänkel satt ett
liljet stycke ovanför borsten. Som sådant kunde

man ha en sten eller en blybit, som man boral
hål och dragit linen igenom. På denna meto-
den man mest all och små abborrar.

Gliven är ett påredskap som man mycket använt
för att fånga fisk. Den består av två stakar,
mellan vilka spänns nät. Man har sålunda kugringsstälningar
av trä eller järn kladd med våtklud eller garn, som håller
spänd av antingen två bågar en i vardera änden eller
av fyra bågar, två i mitten och en i varje ända.

Gliven är tre alnar lång och en aln hög. Nätet
är av våtklud eller av hampa, öfverst när på en
bomullsgarn. När man fiskar, så ställer man gliven
för kast antingen utmed spåren i strandkanterna eller ett
stykke längre ut, så att vattnet når en till knäna.
Spåren gliven måste stå på botten. Samtidigt går en man
för mönstrer sidan och slöter med en häpp i vatten
för att skrämma den i gliven. Man fångar mest all.

1. Min fader talade om att hans främlingar brukade för att
 på god fiskelag stiga upp en torsdagsmorgon mycket
 tidigt. De gingo sedan till spörshanden och lade på en sten
 i vattenstenen gammal silverknapp och samtidigt bär-
 de spörspun, att hon i ersättning härfor skulle laga
 så att något föll icke fick något öre den och
 tog bort deras fisket. Man kunde ännu ge henne
 ett pund stycke, ett kopparsmycke padderna tid. Det
 gick som fadern på ett öre.

2. På denna tid fanns det en galgbucka, i hunden.
 Han bodde en spökhäring eller blod gammal, som
 allmänt kallades "Ranten". Om man gick till henne,
 så behövde man endast visa ett bladt, plagg för
 henne och sedan var saken klar. När hon tittat
 och kramat på detta, så sade hon: "Gud i him, så blev det
 nog bra." Men om hon gick och höll talas om, att man,
 då man gick till Lön, skulle ha ett ben eller annat

fröemål från guldbacken.

3. Ett annat bruk, som mina föräldrar talade om, att man allmänhet hade på förhållande, var, att man tog den första fisken man fick upp i nätet, rensade den medelbart och kastade sedan i samma nätet åter i sjön. Det skulle man även få förhållande.

4. Ett annat bruk, som de även nämnde var, att, om man fångade en ovanligt stor fisk ex. en stor torske, så skulle man genast skära av den huvudet och kasta detta i sjön. Samtidigt som man stängde detta, så sade man: "Giv oss nu hela fisken i stället."

5. En annan egendomlig sed, som de berättade, var att man ej fick äta fisk, som skadats av auren. Detta gällde alla fiskar. Gjorde man detta, så skulle man angripas av någon sjukdom.

6. Även ha mina föräldrar berättat för mig, att

Om man fångade gräddor i stort antal, så skulle
det bli ett nödår.

1. På julafton skulle man fram sina främlingar, - vanligen
ägnade man ett eller två sådana, näst; och lagga dem
under julebordet i "dagligstuan". Det skulle vara under
julematen. Så skulle man få frukost med dem.

När man träcker ut en båt eller låter den ry-
byggda skrovet lämna sina stigar, så skulle ett
femfimmio stycken stå vid båten ^{med} en flaska konjak i handen.
Om den hastade kom emell dess återvända och
samtidigt gör den båten dess namn. Strax efter
den gjord detta, gick båten av stapelbalken och
flöt ut i vattnet. Detta skulle vara ett tecken
eller bevis på, att skepparen skulle snart få att dricka
konjak, så att han kunde slöta sin syssla och spara
sina pengar, så att han och hans familj hade något
att leva på, när vintern kom. Han hade derutinnan

bättre reda på sig, när han var yngre. Var han
dummen, så kunde olyckan lätt vara framme och
ställa sig frihet och ekonomiska bekymmer.

Det fanns folk, som hade hört, hur det om nätterna
brannade och spikade på fartyget, som var under
byggnad. Det var liksom ett elv, som skulle för-
båda olycka. Skulle det däromot bli tur med
båten, så hördde man icke något sådant slummer.

Att bruk, som sina friälsare talade om, var att,
innan man började sin resa, så affrade man
alltid en slank (en silvertillsdaler) till spöring-
sken för att klatta sig väl med henne, så att
man fick lycka med sig under resan.

Trod man detta verkligen medförde tur åt
sätt att säga. Det lyckades för några men
det misslyckades för andra. Men man
trorde i alla fall på det viset.

4265
1875

4265

Detl' ännu ett sätt, på vilket ^{man} tog reda om tullen
följde en eller ej, var, att man hatade lott på
varandra för att se, vilken som hade otur. Men,
som då lotten föll på, den hatade man örebröd.
Man gjorde ej något för hans räddning utom han
fick stanna där han var. Men, när man nu såg
att väder och vind blev detsamma, som förlor och
att offer ej gjorde någon nytta, så ångrade man
sig och begynde sig ej om det, ty då kanske hade
man ej fått någon, som kunde manövrera
sheppet.

Man har ej några särskilda slags väderleks-
märken. Det är visserligen sannel. att man kan se

Skriv endast på denna sida!

111

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på ryggen, som slår upp vid zenith, när man
 passerar solen. När man har solen rätt öfver
 sig, så är det vanligtvis vindstilla. Det finns
 dem, som tendera denna tid ha humret med att
 ligga om sitt skepp, sätta upp tåg på o. s. v. Man
 har på så sätt humret för ligga stilla i velcke
 vis. Det skyen kommer, så badar den alltid
 strömmen. Om natten får man akta sig för att för
 länge stanna på månen ty den är nästan lika lila
 och klar som solen. Man kan bli blind då.

Nu månen har och den slår upp i moln,
 så betyder det också klart väder. Nu det
 fortfarande, så är det alltid vackert väder
 men ibland kan det fortfarande blåsa en smula.

De gamle bruka säga, att det alltid
 banker på labrands tid, då det förbättras någon
 olycka. Man påstår, att det hörs liksom man

slag med en hammare eller traktören, vilket är en
st. hammare, som är sex tum lång och tre tum tjock,
samt försett med en gänting om varje ände. Den
användes att slå på kölen med slat är under
färden om natten men hör detta. Detta anses vara
dåligt växel och förbättra, att det skall bli värre
och sheppet gå under.

Med sjöspika använde jag som botemedel att
tugga trök. På måndagen, så tal man om
odion. Spösjika beror på dålig mage. Någon
älskfull medicin kanner jag ej till. Den är nästan
plågsam.

Slut är vissa dagar i veckan, nämligen måndag
och fredag, som man ej skall begynna något
arbete eller någon resa. För man då, så säkas
man i olycka eller får man otur med sitt
förbehavande.

174.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Man får ej nämna djävulen eller saten på sjön. För
man det, så bli det ej bra. Det skall ej vara gott. Man
måste hålla sig för alla felsteg, som man eljest skulle
gå. Bär man sig osamligt åt, så bli det en jättesk
därmed.

Man fick ej heller vråla på sjön, då kallade man på
"dävelen."

Man kallar en, som drunknar på sjön, för strandvare.
Man begravde alltid en sådan på särskilt och särskilt
ställe på kyrkogården. Var en hade sin sina gravplatser, och
då fick derne begravas på kyrkogården på allmänningen.
- Man talade om spökar för tiden, då man hade för sig
att människor gick igen. - Derne strandvare hade nu
fått dem, som påhoppat honom, att de skulle kasta ut
honom igen. Men detta ville de ej. De hade bara fått
dem: "Ni vill vi inte väpa (= kasta) ut mig, så skall jag
väpa er. De kastade de ut honom. Han ville nämligen

inte ligga i båten. Det hände inte på dygn, där man
chittat honom.

Man påstod derutom, att den drunknade test ett
frifärligt väsen. Han gick och slog i väggar eller dörrar,
där han låg. Man trodde, att detta berodde på, att
han ville ligga i vigd jord liksom de andra.

Men han spohade endast så länge han låg över
jord ex. uppkastad på handen och ännu ej kommit
i kistan. Sedan upphörde det.

Om en människa dött ombord på ett fartyg, så, om det
ligger nära land, så seglar man dit och begravde denne
på kyrkogården där. När man långt borta på land,
så får man en segeldule och säger om liket och
samtideft lägga man en tyngd i änden. Man
placerade det sedan på en bräda på relingen och
därefter läste kaptenen "dödsrunorna" över denne.

Sedan lyfte man på brädan och så hvar liket rätt ut.

På quend är tyngden sjönk det medelbart till botten.
 Det kunde hända, att man dröjde i tre dagar, innan
 man begravde den döde. Var det sommar och mycket
 varmt i luften, då gjorde man det medelbart, då
 det så hastigt gick till förruttnelse.

Åa för tiden går man alltid in till närmaste hemmet
 och begravar dem. Det går ju mycket fortare nu att
 komma fram på järn.

Om man stötk med ett löst stötk mitt emellan i
 redshapsbanten, så skulle man få tur med fisket och
 redshagen.

Stötte man, när man skulle gå ut och fiska, någon per-
 soner, så fick man aldrig någon tur eller lycka. Det
 var både funktionärer och karlar. De hade fått det ordet
 om sig och sedan fingo de behålla det.

Om man kunde stjåla tre villor från den, som hade tur
 med att få mycket sill i sin garn, så skulle denne få

(ta) hans far. Sammed är ej trolig, att han fick tus. Jag
känner till några, som ha gjort det. På denna tid
var stillfisket det, som mest lönnade sig när som de fänta
bark på.

Det var två bröder på Linskanon, som varit ute och
fiskat fisk på Moen. Detta skulle nu begå sig det igen.
De reste emellertid dit men kommo aldrig hem. Ingen
vet om eller hur de omkom. Man hittade varken båten eller
någon av dem, trots att man draggade länge efter dem.
Troligtvis är det en brottso, som har dragit över båten
och spolat dem över bord. Flest på Linskanon bekräftar
man dem precis som om man hittat deras till. Detta
skedd ungefär en tre veckor efter den tid man antagit
att gått bort och ej kommo hem igen. En söndag
gick man till kyrkogården, där man först hade
grävt en grav och där det var meningen att de skulle
ligga. Alla fiskare i Linskanon vor med. Vid begran-

ningen fullgjick som det behöves. Prästen höll tal vid grav, läste trosbekännelsen och efter honom talade en av församlingens medlemmar om sedan bänkade man den sorgbetingade församlingen över gravstenen.

- Om det fanns någon sjuk i ett hus och man ej kunde konstatera, vad denna bestod, så skulle man en onsdagskväll gå till kloster och kyrkostaden och skapa med en kniv av lite melis. Sedan skulle man ta vara på detta i ett papper. När man kom hem, så skulle man koka lite vatten och lägga vad som fanns i pappret i detta. Sedan skulle den sjuka dricka av denna blandning. - Man skulle deromtom, när man kom fram till kyrkostaden, gå tre gånger runt kyrkan framlängs utan att man fick säga något. Vad det närmast som talade till en, så skulle han ej säga något. Han skulle komma tillgärd och gå tillgärd.

Den bamsängskorvina gick ej längre lussel, förtän
efter sex veckor, sedan hon fått barnet. Hon skulle
då gå tre gånger runt kyrkan framtänget men
hon gick ej så långt. Mötte hon någon, skulle
hon ej svara, om hon talade till henne, utan
endast titta och gå. —

Den västa vinden, som man har, när man är ute
och seglar i Kallegatt, är, när det blåser "öster storm".
Då har man mot vind till de svenska panna. Ett
tecken på att det skall bli storm, är att
de mörka molnen löper sig mot segeln. Då
kommer sprängningen också, innan vinden är framme.
Då solen ned i moln, så betyder det, att det
bli fisk vind nästa dag. Då månen "vår"
vilket betyder, att den är dunkel, så kommer
det nästa dag att bli fiskal väder.

När man seglar för sex streck i seglen, så

4265

120.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

har man god vind men ej frödevind eller tide-
vind. Det fyller vinden godt i teglen. Och det är
tidevind. Vid tidevind har man vinden på sidan,
den är ett steg åt sidan. Vid frödevind har man
den bakom sig.

Man bröte ibland "heta" maten för varandra men det lyckades
vanligen ej. Man sade, att man hade otur med fisket,
så hade någon fiskat ens mat. Man trodde, att vem
som helst kunde det.

Var det någon som "sket" över sinas mat, så bringade
man honom att "hidda igen" över denna (god äta). Han
skulle elskat få turen ifrån dem.

När andra gick över ens egna mat, så gypade man
ett kors över dem med handen för att man skulle
ha turen kvar. Man gypade det varje gång, men så
någon påminnande gåt över maten. På den mat tid hade
man ej några svar. Det fiskade man endast god
krok.

Fisken hade valt inom sig en äldersman. Han
skulle hälla oss till samman, om det var något,
som skulle göras för gemensam räddning. Vi
skulle samlas för att få bort stenarna från stranden

eller oklura upp spöbotten. På denna tid hade man
ingen hamn i Barsebäck. Aldersmannen skulle
ha hand om arbetet och leda detta. Samtliga fiskare
måtte vara om arbetet. Stenarna hade man i en bunke
vid sidan, söder om hamnaren. Man hade båtarna
liggande enmanfis denna. Man fick ingen ersättning utan
det skulle utgöra gratis. Det ansågs tjäna väl eget
behov. Man fick en heder, men mat utan var och
en fick föra sig. Vi var ungefär 30 fiskare i Bar-
sebäck då. Sammanträden hölls en fyra gånger,
med en som markerat ett öppet ställe på qvarens
spid. Man hade ingen privat jord där utan denna
ägsde allt. Skilsmässa ett ställe ställe man sa man-
kam. Ordfrände var åldersmannen, som hette
Nils Roff. Man höll som man hörde som var dags-
brätt, vilken dag det var sig. Det föddes inget
protokoll. När ordfrändan framförde en fråga eller

ett förslag, skulle eller behöfde det besvaras med medlemmarnas muntliga svar på ja eller nej. Han kunde ofta på, hur ja eller nej ropen följde och om dessa fanns han, i vilken riktning majoritetens vilja gick. Han hade inga klubba utan han släppte beröret med handen eller med något frimärke. En blås sålde mannen hade ingen rättning, ty det var ett ledens uppdrag. Sekretariatet valdes för varje gång. Men bekvämligheten var sådan, så att det inte blev "skrivet" något utan det endast var "muntligt tal" som följde. Man kunde uttala i sundhet för en och annan tumlare i gärdet. Men eljest var det inte fråga om något egentligt förslag. Av deras språk höllt man fram. Men hade det i en stor beppargen och höllt det själv. Den var färdig, så fort den var höllt. Sedan skulle den stå och "tröna". Man använde tränen till bränne i lamporna.

Hjelpen sålde man den till Malmö. En tranlampan
 var gjord av "järnbleck." Det var en öppen lampa.
 Själva lampans var en fyrkantig bit. Den var flat i botten.
 Den var inte så väldigt stor, ett par tum bred och knappt
 en tum hög. Naken lag i en fukt på denna,
 närmare bestämt i kanten. Inuti lampans hade man lera-
 trären. Man hände på denna med en soavelstikka,
 vilken man köpte hos handlanden. Troen fruktan det
 att man köpte sin tranlampan för färdiga hos denne,
 om man ej kunde göra någon gäst. En sådan
 kostade 50 stycken eller 25 öre. Små lampa hängde den
 i taket på en krok, andra ställde den på bordet
 v "dagslyktan". Det utgjorde en mycket dålig be-
 lysning men man visste ju ej av något annat.
 Man använde tranen även till krossmasor. Man
 hade en byskomakare, som gjorde familjers
 skor. De flesta finkare hade stora läder störlar

Om de dogr på tej, näi de skulle aborkfiska.
På vintern fiskade man mest torrk med garn.
De är i hundarna som siltbagarna men de ligger sej i vinn
avseenden på dessa. De ha mycket större maskor.
Man berättar, att det är tre tum mellan varje
knet. De är s: a 70 fannar långa. Välet beräknat
är sex händel bomullsgarn. Man fiskar torrk hela
vintern. Man kan sätta dem både på djupet och
öfver vatten. I Hand kunde man ha dem på
"lundningen", så att fläina sladda vilt vatten.
Tälmaerna är gjorda av kampa. Öfverhanten sitter
flad (fläi), i underhanten stenas i stroppar på
dessa. Man sätter ut dem på kvällen men ibland
redan på middagen. Garnet var y färl vil någon
bäl som siltbagarna uten de stodo fria i vattenet.
Nai man rulle ut dem, band man dem till.
Barnen, nämligen alla de 12 garn man hade.

När man upptäckte detta, dogade man hen. De frögr
hög över natten. På morgonen tog man hen den.
Man skyddade dem från att smittas genom att koka
den i brytebark. Man laade den i en stor gyltarok kolkte
ur den riktigt, sedan laade man vada i. I denna laade
man sedan näten. Man kolkte varje nät en kvart. Men
man fick lägga i endast ett nät åt gången. Någon
annan med laade man ej. Näten gjorde man alltid
opåls under vintern, då man ej hade så mycket att
gräa med fisker. Det tog en 14 dagar att fi-
färdiga ett sådant, om man satt "stött" vid.
Vi brukade rätta dem ett stycke ut i Åresund.
I bland kunde man få rätt mycket toork, som
var lagom stor. Den väjde så mycket att
tre stycken gingo för ett kilo. Vi räddade
den vanligen hemma till frösprängare och
börder. Pisel var det storre skilspändet,

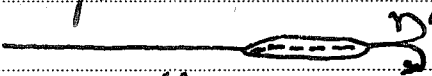
men de tog nog 12 stycken, när de sålde den till
allmänheten. Någon gång kunde man få 20-30 torshar i
variegarnen. Då man ju hade 12 garn, så blev det ju 2: a
240 st., om det var lika många i varje. Då det skulle delas
på tre man, som utgjorde skeppets besättning, så blev det
ju inte så mycket, om man tar hänsyn till priset.
Som man fick för fisken. Var och en hade ju sin garn,
lika många alla tre, men det var endast en, som
hade båt. Det kunde hända att, om man fick mycket
fisk, om en reste till Malmö och sålde den där, då
fick man ett bättre pris på den.

Man hade valkar i ändarna på garnen. Med dessa
sätte man fast dem. Varje bestod av en stor slake,
på vars mitt var fast en stor sten. Dessa
skulle tjäna till att hålla dem rätt. I spetsen
satt en röd eller vit flagga.

Torshen ligger om vägen på stenig botten, vanligen

i april. I maj är fisket slut. Sämen kan sättas
ned endast, om det är fritt vatten.

Flera är här det händ, att vintarna varit så
kalla, att Öresund frusit fast. Då kunde man
ej lägga ut några garn utan då fick man
hämta hemma. Om snön låg så man kunde gå
var som helst, så pillade man. Man använde
då en 30 fannan lång lina. Tänden på denna
finnes blylumpen rätare och den gick träs igenom
denna.

 Pikkeln utgöres av
en tre fem lång ^{bly-}fästbit. Krokarna är gjutna i plocken.
Dessa är vanliga ålåkrokar (stora). Å spetsen på dessa
finnes en vardera en tagg, som står ut ett stund. Men kan
få öfver, att fisken därigenom lättare skulle sitta
hvar på kroken. Då man pillar, står man förder
igen, vanligen med en raka. Sedan släppte man
när pillen med linan. Man gick alltså ut på

morgnen, slannade till middag och fortsatte
sedan till kvällen. Man fick klippa ner linan
på djupet vatten, där det var en 12-13 farnnare.
Man hade endast en linan. Man kunde i alla
fall på en dag få en fem eller sex bespund.
Dett bespund motsvarar nu $8\frac{1}{2}$ kg.

Man rörde & deerna i botten. Det använde man sig
of. Bler någon del patten, så kastade man
den och köpte en ny.

Arbetet, att traska är lätt i minnen med & i
sina minnen förklaras därför, att den ej tåker
hetta. Sedan blir det ju varmare och varmare och
då blir man trött om att klippa på den, då den
är färdig mager. Fick man några stora
traskar på sommaren, så saltade vi den själv
med mellansalt och hade ner den i en kanna,
då den fick ligga ett dygn. Sedan tog vi

upp den och liden den sedan att förbi i
Jölen. Den blev då lika stor som "pöleila-förken"
som man kallar som stor föt.

Man kan se en och annan ledja i gäsen med
fäinte försk.

Man fiskade (fåg) mycke på väl, näst en låg till
Röjenshemmen. Dessa qingr på tändiga djupet
vatten, en mör- för femnar. De hade sina luft-
hål, som qingr upp i och hämtade andan. Tärpte
man till dem, så hade de bara ett hål att gå upp
i och då vor de lätta att fånga. Man tog
dem med en träs kake, som man stak under
ändan på dem. De flog de ar sig opär upp på
Jölen. När de låg på denna, så vor de i stånd
att låta sig. Det kunde man lätt döda ^{dem} genom
att slänga en stor sten på ryggen. Sedan låt
man blodet rinna av. Sannings vor rätt

tror ex. ungefär som en nyfödd kalv. De hade
 smid fötter men stort skov. Sedan släpade
 man dem hem på en släde. De voro rätt tunga.
 Språket användes full tran. Det har ännu
 bevarats till ofta för att ånågs marklönerna med.
 När isen gick bort, förtrodd ännu påtsarna.
 Med de blida vintern men nu har, kom man det
 lätta påtsar hit. De voro mycket talrika på
 vägen på 1900-talet. Sedan påtsar man att de
 flyttat över till Skand's hav.

Över vintern hängde man fiskeredskapen på loppet, där
 det var ett bra drag, varför dessa fiskeräddare hängde påtsar.
 Någon hade inte så många fiskeräddare utan man hängde
 dem på "hans spännet på fiskbyälkarna". Andra hade
 uthus eller s.k. fiskeräddare, där de förmodade redskapen
 stötte samman över vintern. Man satte ju ut alla sinar
 nät på en gång utan man fick ha några i reserv, en

de som voro uti qingv ständer.

Som uthus bjände "minde byggnad, som hade murade
och fogade väggar. De uppfördes på som en tätt
som ett vänligt hus. Men hade dock endast ett rum.
De gjorde vanligen en åtta alnar bred, 12 alnar
lång och fem alnar höga. Men hängde redskap på
hvar i fallet. När man sörjde att de voro till-
räckligt stora, så flyttade man över dem från
loftet till uthus. Men bröte gämen i bark en gång
från på vägen, i ena man skulle bröja använda den.

Sedan gjorde man det som man med dem flera gånger
under sommarens för att de skulle slå ena stöten.
När man slutat fiska på korten, så lagade man
någon ställe hängde sedan upp den till torkes
men man begynde sig på att äro leka den
uta detta fick vara till vägen. I uthuset
fanns inget loff eller "tall". Detta gjorde samma gång.

- Det var många, som förstod, att de hade fått "lepp-
shot" (flygskott) och därmed menade de, att de hastigt
hade känt smärta i ryggen, som kom alldeles ofrånmodat.

Utom som frimningsplats för fiskeriedskapen tjänstgjorde
uthusen som tvättkvarn. Man hade i en sidan på detta
en gryta, som man källte vatten i skåden och omkring denna
hade man murat med sten, så att den blev fullstän-
digt inmurad. Den del, som närmast under grytan hade
man tilldöstad.

Man hade i uthusen alla sina garn nämligen sillanättingar,
torsk- och rödspättgarn samt sina linor med kroken för
fångst av ål, torsk och villing.

Man kan tale om tyv-fiske och förbuda att
scoverna fiske på dauskel områden och
dandarna på det förbuda.

Jörns full hände det att man stal fiskeried-
skapen för att ha något att fiska med. Jag blev

Spår är med flera gånger många gånger. Det
 var antagligen en man, som hette David Anderson.
 Han var mycket ruggig på att stjåla och han har
 antagligen tagit den från mig, liksom han gjort från
 andra. Han stal från alla, så att han hade en
 hel massa garn till sig. Men på en företur om-
 kom han och hans kommat, därigenom att en lastvagn
 slog om bilen, ungefär utanför Linn hamnen. Sedan
 lutade man dess lik vid Skanör, och där hade
 sin kamrat på ryggen.

Sjöpengarna var och betalade på hos en Torskörts.
 Hon sade till honom: "Du skulle gå, tag du en Tors-
 kor ö, meden du kan få". Han låg ute på öarna
 och när han hörde hennes ord, så brödde han i
 land. När han väl kommit i hamn, så utbröt det
 en mycket hård storm.

Perik Lundberg
 Perik Lundberg
 1845-1845

Sten
 Hagberg
 Wessbeck
 1934